

Aalborg Universitet

AALBORG UNIVERSITY
DENMARK

Undersøgelse vedr. forankring og vederlag ved armerede betonbjælkeunderstøtninger

Heshe, Gert

Publication date:
2003

Document Version
Tidlig version også kaldet pre-print

[Link to publication from Aalborg University](#)

Citation for published version (APA):
Heshe, G. (2003). *Undersøgelse vedr. forankring og vederlag ved armerede betonbjælkeunderstøtninger*. Institut for Bygningsteknik, Aalborg Universitet. U/ Bind U0302

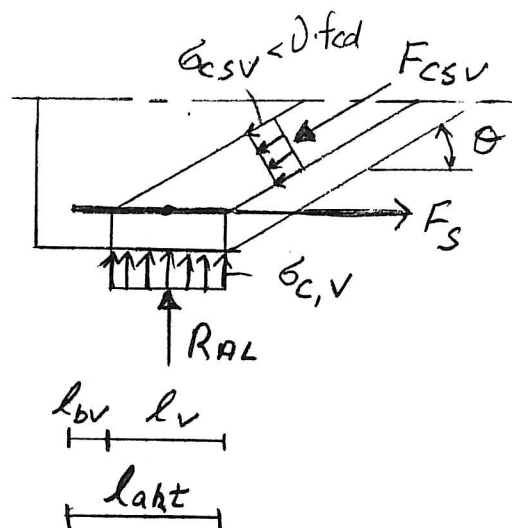
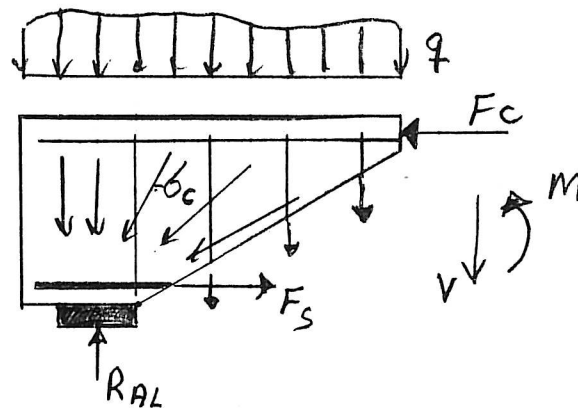
General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal -

Take down policy

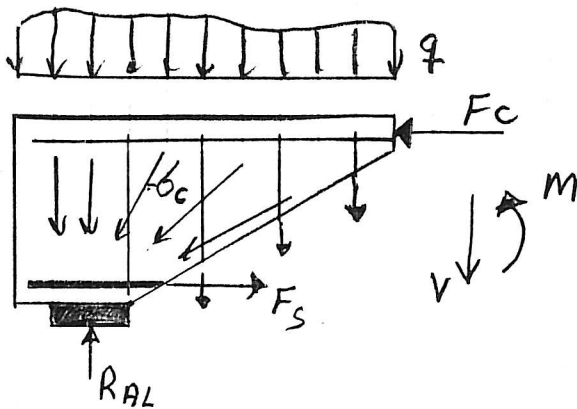
If you believe that this document breaches copyright please contact us at vbn@aub.aau.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Undersøgelser vedr. forankring og vederlag ved armerede betonbjælkers endeunderstøtninger (31.10.02)

1. Indledning

Som vist i /1, afsnit 4.2.5/ vil der på grund af skrårevneeffekten optræde en kraft i armeringen ved simple endeunderstøtninger i armerede betonbjælker, selv om momentet her er nul,

Ved anvendelse af bøjler som forskydningsarmering, der danner vinklen α med bjælkeaksen, vil denne kraft antage størrelsen

$$F_s = 0,5V(\cot \theta - \cot \alpha) + 0,5q z \cot \theta \cot \alpha \quad (1)$$

I praksis benyttes ofte lodrette bøjler, dvs. $\alpha = 90^\circ$ og dermed $\cot \alpha = 0$. Derved ændres (1) til

$$F_s = 0,5V \cot \theta \quad (2)$$

Figur 1 Udsnit af bjælke ved en endeunderstøtning

Længdearmeringen skal derfor over en simpel understøtning forankres for en kraft svarende til F_s angivet ved (1) eller (2). Det antages i det følgende, at der anvendes lodrette bøjler, dvs. $\alpha = 90^\circ$ og dermed $\cot \alpha = 0$.

I figur 1 er vist et udsnit af en simpel understøttet bjælke ved en endeunderstøtning. Momentet M optages af kraftparret F_c og F_s . Forskydningskraften V overføres til understøtningen via en træk-kraft i bøjlerne med størrelsen $A_{sw} f_y$ og et skrå tryk i betonen σ_c , der vil have en varierende hældning hen mod understøtningen.

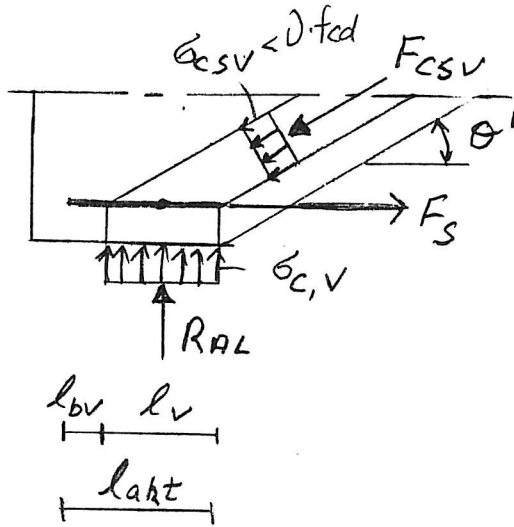
Som det skal vises nedenfor, kan forankringen udføres på flere forskellige måder. Det tilladelige vederlagstryk vil afhænge af forankringsudformningen. De nedenfor beskrevne metoder er baseret på plasticitetsteoriens nedreværdiprincip, idet der overalt benyttes statisk tilladelige og statisk sikre spændingstilstande.

2. Forankringsmetode I

Ved forankringsmetode I føres længdearmeringen retlinet ind over vederlaget, og armeringen forankres i betonen ved, at kraften overføres fra armeringen til betonen via forskydningspændinger. Den statiske model for forankringsmetode I er vist i figur 2. Vederlagstrykket antages i denne model optaget ved "buevirkning", idet det skrå betontryk antages at danne vinklen θ' med vandret. Bemærk, at vinklen θ' ikke er den samme vinkel som vinklen θ , der anvendes ved bestemmelsen af forskydningsbæreevnen.

Denne forankringsmetode kræver, at den aktuelle forankringslængde l_{akt} , se figur 2, er større end eller lig med den nødvendige forankringslængde l_a , dvs. $l_{akt} \geq l_a$.

I den i figur 2 viste statiske model antages, at vederlagstrykket $R_{AL} = \sigma_{c,v} l_v b_w$ føres op til skæring med armeringen, hvor kraften i armeringen drejer trykkraften R_{AL} således, at resultanten af F_s og R_{AL} bliver lig med og modsat rettet det skrå betontryk F_{csv} , der danner vinklen θ' med vandret.

Figur 2 Statisk model for forankringsmodel I ved undersøgelse af lejetryk

De i figur 2 anvendte symboler er beskrevet nedenfor

F_{csv} er en skrå betontrykkraft rettet ned mod bjælkens vederlag

F_s er trækraften i armeringen

R_{AL} er den lodrette reaktion

$\sigma_{c,v}$ er det lodrette vederlagstryk

σ_{csv} er trykspændingen i den skrå betontrykstringer

l_v er vederlagets længde

l_{bv} er længden af vederlaget bag vederlagstrykket

l_{akt} er den aktuelle (tilstedeværende) forankringslængde

Betragtes figur 2 fås ved projektion på vandret

$$F_{csv} \cos \theta' - F_s = 0 \quad \rightarrow \quad F_{csv} = \frac{F_s}{\cos \theta'} \quad (3)$$

Ved projektion på lodret fås

$$F_{csv} \sin \theta' - R_{AL} = 0 \quad \rightarrow \quad R_{AL} = F_{csv} \sin \theta' = F_s \tan \theta' \quad (4)$$

idet (3) er indsat. Af (4) fås

$$R_{AL}^2 = F_s^2 \tan^2 \theta' = F_s^2 \frac{\sin^2 \theta'}{\cos^2 \theta'} = F_s^2 \frac{\sin^2 \theta'}{1 - \sin^2 \theta'} \quad (5)$$

Af (5) findes

$$\sin^2 \theta' = \frac{R_{AL}^2}{R_{AL}^2 + F_s^2} = \frac{1}{1 + \left(\frac{F_s}{R_{AL}}\right)^2} = \frac{1}{1 + \left(\frac{1}{2} \cot \theta\right)^2} \quad (6)$$

idet $F_s = \frac{1}{2} V \cot \theta = \frac{1}{2} R_{AL} \cot \theta$ er indført.

Indføres effektivitetsfaktoren ϑ_{vv} for det skrå vederlagstryk σ_{csv} kræves det, at

$$\sigma_{csv} \leq \vartheta_{vv} f_{cd} \quad (7)$$

Ved at indføre spændingerne $\sigma_{c,v}$ og σ_{csv} i (4) fås

$$R_{AL} = b_w l_v \sigma_{c,v} = F_{csv} \sin \theta' = b_w l_v \sin \theta' \sigma_{csv} \sin \theta' \quad (8)$$

Af (8) findes

$$\sigma_{c,v} = \sigma_{csv} \sin^2 \theta' = \sigma_{csv} \frac{1}{1 + (\frac{1}{2} \cot \theta)^2} \quad (9)$$

idet (6) er benyttet. Indføres kravet $\sigma_{csv} \leq \vartheta_{vv} f_{cd}$ fås

$$\sigma_{c,v} \leq \frac{\vartheta_{vv} f_{cd}}{1 + (\frac{1}{2} \cot \theta)^2} \quad (10)$$

I henhold til 6.1.3.1 (19) i DS 411 kan effektivitetsfaktoren ϑ_{vv} sættes til $\vartheta_{vv} = 0,8$

Er der ved bestemmelsen af forskydningsbæreevnen fx anvendt $\cot \theta = 2,5$ fås

$$\sigma_{c,v} = \frac{0,8 f_{cd}}{1 + (0,5 \cdot 2,5)^2} = 0,31 f_{cd} \quad (11)$$

Vederlagstrykket må i dette tilfælde ikke overstige 31 % af den regningsmæssige énaksede betontrykstyrke

Den nødvendige forankringslængde l_a bestemmes af

$$l_a = c l_b \frac{\sigma_s}{f_{yd}} \quad (12)$$

hvor

$$\sigma_s = \frac{\frac{1}{2} V \cot \theta}{A_s} \quad (13)$$

A_s er tværsnitsarealet af den armering, der føres ind over understøtningen

l_b er basisforankringslængden svarende til, at bøjleafstanden er bestemt efter "55-reglen", dvs $s_{55} = 55 \phi_{sw}^2 / \phi_s^2$, hvor ϕ_{sw} og ϕ_s er diameteren for henholdsvis forskydnings- og længdearmeringen.

c er en faktor, der afhænger af bøjleafstanden hen over den aktuelle forankringslængde l_{akt} . Hvis bøjleafstanden er $s = s_{55}$ er $c = 1,0$. Hvis bøjlearmeringen tredobles på denne strækning er $c = 0,75$. For mellemliggende bøjlearmeringsprocenter kan der interpoleres retlinet mellem disse værdier, se fx /1, afsnit 4.6.5/

Hvis den nødvendige forankringslængde l_a er større end den aktuelle forankringslængde l_{ak} kan forankringsmetode I ikke anvendes. I sådanne tilfælde kan fx forankringsmetode II, som er beskrevet nedenfor, anvendes.

Hvis armeringen føres bag ved vederlagstrykket, dvs. $l_{bv} > 0$, vil den statiske model for spændingsforholdene omkring vederlaget blive ændret i retningen af modellen for forankringsmetode II. Dette betyder, som vist nedenfor, at der ved anvendelse af forankringsmetode II kan benyttes en større værdi for vederlagstrykket $\sigma_{c,v}$ end ved den ovenfor beskrevne forankringsmetode I. Hvis $l_{bv} = l_a$, hvor l_a er den nødvendige forankringslængde, kan den statiske model for forankringsmetode II benyttes. Hvis $0 < l_{bv} < l_a$ kan der interpoleres mellem de 2 værdier for $\sigma_{c,v}$ gældende for forankringsmetoderne I og II efter samme princip som omtalt under forankringsmetode III.

3. Forankringsmetode II

I praksis vil bjælkens udstrækning bag vederlagets forkant ofte være mindre end den nødvendige forankringslængde. I disse tilfælde er det ikke muligt at anvende den simple forankringsmetode I. Forankringen af armeringen kan da foretages fx som vist i /1, figur 6.2-10 og figur 6.2-11/, hvilket dog ofte ved insitu-støbte betonkonstruktioner er en dyr og uhensigtsmæssig måde at forankre armeringen på.

En ofte benyttet forankringsmetode, her benævnt forankringsmetode II, i dette tilfælde er at anvende én eller flere hårnålbøjler, som vist i /1, figur 6.2-8/

Den statiske model for denne forankringsmetode er vist i figur 3. I denne model antages på den sikre side, at armeringskraften, der skal forankres, overføres til hårnålebøjlen over forankringslængden l_a . Kraft- og spændingsfordelingen bliver da som vist i figur 3a. Hårnålebøjlen er vist i figur 3b, hvor l_v er den del af den aktuelle forankringslængde l_{akt} , der forløber hen over vederlagstrykket, og D er hårnålebøjleens krumningsdiameter.

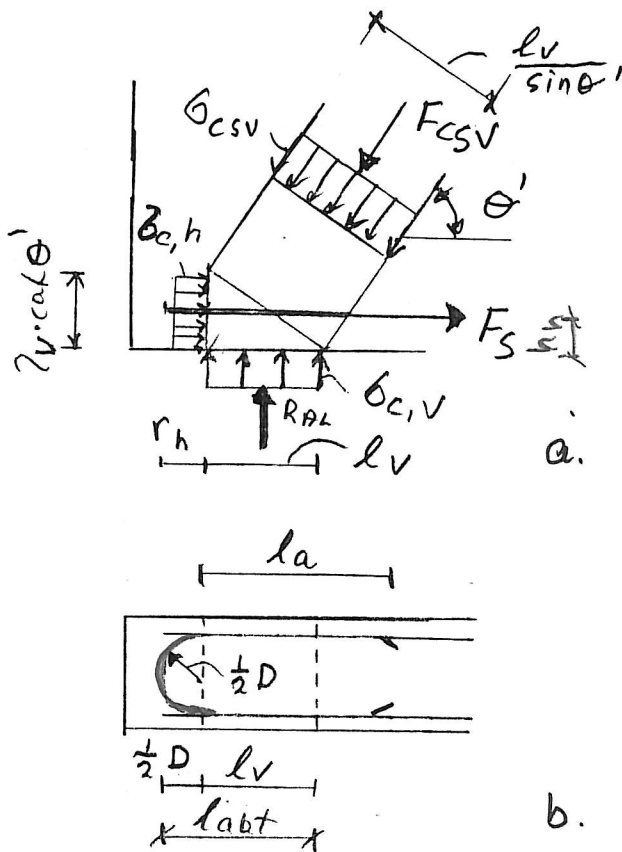
Som ved forankringsmetode I skal kræfterne F_{csv} , F_s og R_{AL} være i ligevægt. Derfor gælder ligevægtsbetingelserne (3) og (4) også for denne statiske model.

Ved at indføre spændingerne $\sigma_{c,v}$ og σ_{csv} i (4) fås

$$b_w l_v \sigma_{c,v} = b_w \frac{l_v}{\sin \phi'} \sigma_{csv} \sin \phi'$$

hvoraf der fås, at

$$\sigma_{c,v} = \frac{R_{AL}}{b_w l_v} = \sigma_{csv} \leq \vartheta_{vv} f_{cd} \quad (14)$$

Figur 3 Statisk model for forankringsmodel II

Af figur 3 ses, at

$$F_{csv} = b_w \frac{l_v}{\sin \theta'} \sigma_{csv} \quad (17)$$

$$F_s = b_w l_v \cot \theta' \sigma_{c,h} \quad (18)$$

Indsættes disse størrelser i (4) fås

$$R_{AL} = b_w \frac{l_v}{\sin \theta'} \sigma_{csv} \sin \theta' = F_s \tan \theta' = b_w l_v \cot \theta' \sigma_{c,h} \tan \theta'$$

og dermed, idet (14) er benyttet

$$\sigma_{csv} = \sigma_{c,h} = \sigma_{c,v} \quad (19)$$

Heraf ses, at spændingstilstanden i betonen lige over vederlaget er en "hydrostatisk" plan spændingstilstand, idet spændingerne vil være ens i alle retninger i planen, når de, som vist, er ens i 3 retninger. Alle retninger er derfor hovedretninger for spændingerne, og dermed er $\tau = 0$.

Ifølge (14) stilles kravet $\sigma_{c,v} \leq \bar{\sigma}_{vv} f_{cd}$. Benyttes igen $\bar{\sigma}_{vv} = 0,8$ og $\cot \theta = 2,5$, ses, at ved anvendelse af forankringsmetode II skal

$$\sigma_{c,v} \leq 0,8 f_{cd} \quad (20)$$

θ' bestemmes af (6), hvorefter den regningsmæssige længde af lejebladen l_v kan beregnes af

$$l_v \cot \theta' = 2 h_h \quad (15)$$

hvor h_h er afstanden fra bjælkebund til hårnålbøjls centerlinie, dvs.

$$l_v = 2 h_h / \cot \theta' \quad (16)$$

Det ses heraf, at der ved forankringsmetode II, hvor armeringen forankres ved hjælp af hårnålbøjler, kan tillades et større vederlagstryk end ved forankringsmetode I. Dette skyldes bl.a., at der ved forankringsmetode II forekommer en gunstigere spændingstilstand, idet der, som vist nedenfor, optræder en "hydrostatisk" plan spændingstilstand med $\tau = 0$.

Sammenlignes med (11) ses, at det tilladelige vederlagstryk ved anvendelse af forankringsmetode II er ca. 2,6 gange så stort, som det tilladelige vederlagstryk ved anvendelse af forankringsmetode I.

Vedr. kontrol af spændingstilstanden i betonen i hårnålbøjens krumning henvises til /1, afsnit 4.6.6/ og /2/

Forankringsmetode III

I forankringsmetode III anvendes hårnålbøjle(r) som ved forankringsmetode II, men det antages her, at forankringskraften F_s optages dels efter forankringsmetode I og dels efter forankringsmetode II.

Anvendelse af forankringsmetode III kræver, at kraften, der skal overføres til én eller flere hårnålbøjler, overføres over en nødvendig forankringslængde foran lejefladens forkant.

Den del af kraften i armeringen, der forankres efter henholdsvis metode I og metode II, bestemmes som

$$F_{sI} = \frac{1}{2} V \cot \theta \frac{l_{ak}}{l_a} \quad (21)$$

$$F_{sII} = \frac{1}{2} V \cot \theta \left(1 - \frac{l_{akt}}{l_a} \right) \quad (22)$$

$$\text{hvor } F_s = F_{sI} + F_{sII} = \frac{1}{2} V \cot \theta \quad (23)$$

Ved forankringsmetode III kan det tilladelige lejetryk $\sigma_{c,v}$ bestemmes af

$$b_w l_v \sigma_{c,v} = b_w l_v \left(\frac{F_{sI}}{F_s} \frac{1}{1 + (\frac{1}{2} \cot \theta)^2} + \frac{F_{sII}}{F_s} \right) \vartheta_{vv} f_{cd} \quad (24)$$

$$\sigma_{c,v} = \left(\frac{F_{sI}}{F_s} \frac{1}{1 + (\frac{1}{2} \cot \theta)^2} + \frac{F_{sII}}{F_s} \right) \vartheta_{vv} f_{cd} \quad (25)$$

Værdier for F_{sI} kan vælges frit i intervallet

$$0 \leq F_{sI} \leq \frac{1}{2} V \cot \theta \frac{l_{akt}}{l_a} \quad (26)$$